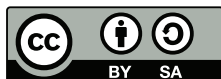

The Experience of Faith in Slavic Cultures and Literatures. in the Context of Postsecular Thought. Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2018, s. 178–188.

Toto dílo lze užívat v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.

<https://doi.org/10.5817/OS2020-1-10>

Solidarita má minulosť aj budúcnosť

POLLÁK, M. (ed.): *Solidarita*. Levoča: Krásny Spiš, 2019. 538 s. ISBN 978-80-89975-01-3.

Na vydanie publikácie či už jednotlivca, alebo tímu spoluautorov vždy jestvuje silný motív a rovnako výrazná udalosť, skúsenosť, poznanie či rozhodnutie oslovit spoločenstvo, sociálnu skupinu, názorových blížencov, no v prípade umeleckej spisby predovšetkým tých, ktorým sú blízke výnimočné príbehy.

Naše nové storočie sa vyhraňuje svojimi prežívajúcimi i novovznikajúcimi politickými, humanitárnymi, ekonomickými, vojenskými, klimatickými a ďalšími problémami, ale aj všelijak a všelijako s realitou prostého života stále častejšie aj naliehavejšie ovládaného mediálnymi nástrojmi a nimi sprostredkovaný kontakt. Aj vďaka ich prítomnosti zostáva stále menej času na dialóg a stretnutia naplnené vymieňaním si poznatkov, postrehov i odporúčaní, ako by sa to, čo vyvoláva nepokoj, dalo, či bolo by možné účinne riešiť.

Za taký počín treba považovať vydanie unikátnej, poučenej a odborne aj občiansky profilovej publikácie takmer siedmich desiatok tvorcov rozličných odborných špecializácií, generačne odlišného veku, nie raz neľahkými okolnosťami utváranej či získanej životnej filozofie, odlišného vzdelania a jeho špecializácie, teda autormi sú jednotlivci od politológa, sociológa, ekonóma, právnik, architekta, výtvarníka, publicistu, teatrológa, literárneho vedca, matematika, kňazov až po etnografičku, prírodnú vedkyňu, divadelnú režisérku, učiteľku a aktivistu zo slovenského, českého aj maďarského spoločenského prostredia.

Autori svoje príspevky zasielali editorovi publikácie *Solidarita* (2019), občianskemu aktivistovi Miroslavovi Pollákovi, od 3. 10. 2017 až do 14. 3. 2019. Dátum zaslania príspevku poskytol zostavovateľovi publikácie kľúč na jej kompozíciu, teda na

zaradenie autorov a ich príspevkov do solidárneho celku nazvaného Solidarita. Aj preto sa stretajú odlišné žánre, témy, časový, geografický, historický, kultúrny, etnický a politický priestor sa tým mení, ale príspevky nadväzujú na seba ústredným termínom solidarita.

Väčšina autorov sa vyrovnala s dostupným a vývinom obmieňaným chápaním termínu solidarita v spoločenskej a odbornej praxi. Záujem autorov vymedziť uspokojujúce chápanie termínu solidarita v súčasnosti začal od jeho pôvodného latinského využívania a smeroval k aktualizovaným významom, teda k jeho prirodzeným a odbornosťou vyžiadanim modifikáciám vo väzbe na historickú dobu a na profesiu, ktorá s termínom solidarita pracuje v súčasnosti. Vo viacerých autorských spresneniach sa ustálilo vymedzenia termínu solidarita na jeho aktuálnom prijímaní, teda na tom, že zastupuje hodnoty a javy vypovedajúce o vzájomnej, zvlášť mravnej podpore a súdržnosti. Pôvodný latinský výklad termínu solidarita odkazuje na súdržnosť, ktorá svojím spoločenským a medziľudským poslaním bola rozšírená o hodnoty navodené mravnými prejavmi dobra a zla, neobišla emócie, ale dôraz kládla na kultivovanie vedomia spravodlivosti. Spravodlivosť od svojej ranej spoločenskej funkcie sa spájala s konkrétnymi zlomovými situáciami. Spravodlivosť v dejinách spoločenstiev sa tam, kde ju rešpektovali, spojila sa s vedomím súdržnej a nápomocnej pospolitosti, spolupatričnosti, pomoci, vzájomnej podpory, svornosti, ochoty poskytnúť si vzájomnú pomoc a istotu kolektívnej istoty.

Autori upozorňujú na to, že obsah termínu, ale predovšetkým javu a nástrojov na konanie solidarity prechádza v dejinách ľudstva početnými premenami, a to preto, lebo môže byť za niečo i proti niečomu, čo navodí situáciu, že sa jej pôvodné vymedzenie rozširuje o aktualizácie ako následky, či dôsledky spôsobené historickým, politickým, ekonomickým, právnym, sociologickým a sociálnym vývinom, ale aj početnými profesijnými špecializáciami pri zapájaní termínu solidarita. Dejiny ako kolektívna pamäť uchovávajú nemálo udalostí, v ktorých solidarita bola mocou, myšlienkou, taktikou a nezdravými okolnosťami zneužitá vo svojej podstate proti človeku a spoločenstvu, miesto súdržnosti a podpory jej zneužitie prinášalo vojny, zrady, smrť a krutosť. Solidarita je takým pohybom poznamenaná, a tak reaguje na spoločenskú realitu ďalšími rozšíreniami svojho významu na solidaritu univerzálnu, solidaritu horizontálnu a solidaritu vertikálnu, na falošnú, ale aj na nesolidaritu, no aj na takú solidaritu, ktorá má negatívny účinok a výsledok.

Nemálo odkazov vo výklade termínu solidarita sa dotýka aktuálnych politických postojov krajín v strednej Európe, Rómov, migrantov a utečencov, ale aj dejinnej pamäti napojenej na osudy slovenských Židov, na zvrátené politické procesy po skončení druhej svetovej vojny v Československu, autori nezabúdajú ani na vraždu Jána Kuciaka a jeho partnerky vo februári 2018, na okolnosti, ktoré obnovili vo vedomí modernej spoločnosti podstatu termínu solidarita. V súvislosti s vážnosťou starodávny obsah,

význam a silu termínu solidarita, znova sa pripomenuli následky okolností, ktoré navodili osobná odvaha a voči nej postavená kríza navodená osamelosťou, citovou vyhasnutosťou, tlakom existenciálneho či život ohrozujúceho strachu, a čo zaváži azda väčšmi, neobhájiteľne dôsledky poslušnosti voči politickej a brachiálnej moci, či tradovanému etnického dejinnému poddanstvu, ale aj obnovená a silnejúca povinnosť dôstojne naplniť ľudský údel.

Pre jednotlivca dnešných dní zostáva solidarita priamou výzvou neukryť sa v dave, nebyť ľahostajný voči strastiam okolia, zotrvať svojimi rozhodnutiami a činmi na princípoch cnosti, morálnej povinnosti a zodpovednosti pomôcť, prsto byť človekom hodným svojho miesta na zemi, v prírode a spoločnosti.

Hektika vznikajúcich a zanikajúcich, ohýbaných, zneužívaných či obchádzaných univerzálnych, a teda rešpektovaných spoločenských noriem, postupov a ambícií nie raz jednotlivcov pri spravovaní modernej spoločnosti v globalizovanom svete v novom miléniu sa rozvíja popri tradičnej povinnej solidarite a jej vžitom napĺňaní stále vyhľadávanejšiu spoločenskú aj personálnu realizáciu dobrovoľnej solidarity s jej početnými možnosťami na účinnú príležitosť až poslanie vykonávané dobrovoľníkmi sústrednými v organizáciách a misiách na kontinentoch zmietaných podniecovanými spoločenskými krízami a ich brachiálnou neúctou voči životu a daru prežiť ho dôstojne, spravodlivo, slobodne a zmysluplne.

Solidarita v modernej spoločnosti sa uchová a naplní svoje poslanie len vtedy, keď sa spravodlivý, život a práva jednotlivca rešpektujúci poriadok uchová na prospech jej členov, tých súčasných aj budúcich. Napokon solidarite sa ochráni jej podstata a význam len vtedy, keď sa naplní jej spoločenská, kultúrna, ekonomická a verejná hodnota, ale predovšetkým sa ochráni jej poslanie a funkcia. Solidarita si uchovala poslanie nadčasovej solidárnosti, teda účinného nástoja na ochranu spravodlivej slobody a humanizovaného vzťahu človeka k súčasníkovi, nech žije hocikde a prichádza odkiaľkoľvek.

Viera Žemberová

Literatúra:

POLLÁK, M. (ed.): *Solidarita*. Levoča: Krásny Spiš, 2019. 538 s. ISBN 978-80-89975-01-3.

This work can be used in accordance with the Creative Commons BY-SA 4.0 International license terms and conditions (<<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>>). This does not apply to works or elements (such as images or photographs) that are used in the work under a contractual license or exception or limitation to relevant rights.